

Utorak, 8. novembar 2005.

Svedok P-013

Statusna konferencija

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.25 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobro jutro svima. Pretresno veće mora da se izvini zato što ste čekali jutros. Mi smo morali da se bavimo jednim hitnim slučajem koji nema nikakve veze sa ovim Predmetom, ali smo morali time da se pozabavimo i izvinjavamo se što ste zbog toga čekali. Dobro jutro gospođu P-013. Verovatno ste se već navikli na to. Želim samo da vas podsetim da ste dali svečanu izjavu Kad ste počeli da svedočite i to je još uvek na snazi. Izvolite, gospodine Bulatoviću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT BULATOVIĆ

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobro jutro, časni Sude. Dobro jutro svima. Da se predstavim svedoku, ja sam advokat Bulatović, jedan od branilaca gospodina Šljivančanina. Gospođo, moje kolege su vas već upozorile na način na koji ćemo voditi ispitivanje tako da ja ne bih gubio vreme u tom pravcu. Gospođo, juče smo čuli od vas da je vas vaš sin doveo u bolnicu negde u septembru mesecu 1991. godine?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: I rekli ste da po vašim saznanjima je vaš sin poznavao upravnicu bolnice doktorcu Bosanac. Ja ću da vas pitam da li vi o tom poznanstvu vašeg sina i doktorke Bosanac znate nešto više? U smislu od kad se znaju, koje poznanstvo, koje je vrste poznanstvo i slično?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne znam ništa više od onoga što sam rekla, mislim samo da je on nju upoznao u to vreme dok je ona bila ravnatelj bolnice. Prije ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate kako su se upoznali?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste u bolnicu došli negde sredinom ili krajem septembra meseca. Nakon što vam je srušena kuća, garaža i tako. A



da je vaš suprug ostao. Da li možete da mi objasnite gde je vaš suprug ostao i zašto je ostao?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ostao je kod kuće u podrumu, imali smo neki mali podrum i on nije hteo da ide nigdje, ostao je, jednostavno je ostao kod kuće.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je bio sam u tom podrumu ili je bilo još tu komšija sa njim?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Mislim da je u našem podrumu bio sam i posle ne znam gdje išao, gde je bio, bio je uglavnom tamo, u tom našem dijelu grada, tu je on ranjen i dovežen u bolnicu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kada kažete vaš dio grada, hoćete objasniti koji je to dio grada, a koliko je od vaše kuće do bolnice?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa možda oko dva kilometra.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kažete da je vaš suprug ranjen. Da li znate pod kojim okolnostima, gde i kako je ranjen?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Bio je vani na ulici, pala je granata u kuću preko puta naše i od tog gelera je ranjen u vrat.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je vaš suprug vreme kada je ranjen bio pripadnik Zbora narodne garde?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja sam juče rekla da nije moj suprug bio u Gardi, bio je u civilu, bio je invalid i ranjen je, kao što su i mnogi drugi po Vukovaru ranjeni. Kad padne bomba onda se geleri razlete i ranjen je, tako je ranjen i dovežen je u bolnicu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kažete da je vaš suprug bio invalid. Recite mi koje je bio godište vaš suprug i od kada je i zbog čega bio invalid?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Moj suprug je bio 1950. godište, kao mladi dečko radio je u Austriji, pao je sa jedne građevine i od onda, od neke svoje 25 godine je bilo invalid rada.

SUDIJA PARKER: Gospođo Tuma, izvolite.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala vam. Samo da podsetim da ako će biti detaljnijih pitanja u vezi ovoga, želim da vas podsetim na zaštitne mere.

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospođo Tuma, ali mislim da do sada nije bilo problema.



TUŽITELJKA TUMA: Ne.

SUDIJA PARKER: Ja sam siguran da je gospodin Bulatović svestan toga.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Apsolutno časni Sude. I ako bih došao u situaciju da postavim pitanje gde bih na bilo koji način ugrozio identitet svedoka, ja ću tražiti privatnu sednicu zbog toga. Mislim da neće biti potrebe za tim. Da li možete da mi kažete da li ste bili vi prisutni u bolnici kada je vaš suprug dovežen u bolnicu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: U bolnici sam bila, ali nisam bila prisutna kad je dovežen.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kako ste saznali da je dovežen u bolnicu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa neko mi je došao reći da je ranjen i onda sam otišla dolje. Posle toga je obrada ili već to što su mu radili i ležao je u krevetu kad sam ga ja sutradan vidila tamo kao ranjenoga gdi leži.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Koliko je to bilo sati da li se sećate, kad ste obavješteni da je vaš suprug dovežen u bolnicu ranjen?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne sećam se sata, sata se ne sjećam. Možda ako je ranjen 31, možda sutradan sam ja čula da je on u bolnici. Prije toga ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Znači 31. septembra je ranjen i vi ga tog dana niste videli?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Sutradan ste ga videli. Na kom je odeljenju ležao?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Nije bilo odeljenja, sve je bilo u podrumu i tamo je bilo sve, krevet jedan, na katove su neki kreveti bili, jer je bilo jako malo prostora i jedan je pacijent ležao dolje, on je ležao gore na krevetu, nad tim drugim pacijentom.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je to bilo u nekoj bolničkoj sobi u tom prizemlju, suterenu ili ...

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: To je bilo u tom atomskom skloništu u tom podrumu, skloništu tom dolje. Pod zemljom.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate koliko je još pacijenata bilo sa njim u tom atomskom skloništu gde je on ležao?



SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Puno je bilo pacijenata, puno je bilo ranjenika, puno, ne znam vam ja reći, ja nisam brojala, jako je puno bilo pacijenata. Kad je svaki dan neko ranjen i dovežen u bolnicu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate koji je lekar brinuo o povredama vašeg supruga?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne znam koji je brinuo samo znam da su tamo, uvijek sam viđala doktora Ivankovića i doktora Njavru i ove druge neke povremeno, ali Njavru i Ivankovića najviše.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je vaš suprug od ovog 31. septembra o kome vi govorite kao datumu kada je on ranjen do 20. novembra ustajao iz kreveta?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Mogao je otići do toaleta, ali je uglavnom bio tu u tom svom, u tom odeljenju gde su svi ležali, ali otišao bi, bio je pokretan posve i mogao je ići u toalet.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Rekli ste na početku vašeg svedočenja kada ste ušli u sudnicu da je vaš suprug bio lakše ranjen i da je nestao i da se o njemu do danas ne zna ništa. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da, to lakše ranjen podrazumeva se lakše ranjen, jer je to njegovo za mesec i po, dva dana, on je bio pokretan i kad je trebalo izaći van, svi pokretni koju su bili mogli su izaći van iz zgrade. Oni koji su bili teže ranjeni, pa bili u gipsu i tako, ti nisu mogli izaći.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kada ste pomenuli gips, ako se ne varam, kad ste govorili o gospodinu Došenu, pomenuli ste da je on bio u gipsu. Hoćete mi objasniti gde je bio u gipsu, kako je bio postavljen gips?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja to ne znam, noga je bila, cijela jedna noga od kuka do dolje bila je u gipsu, a ja ne znam kako je gips postavljen, nit sam ja to postavljala, ja sam samo to vidila usput, a ništa posebno o tom ne mogu znati.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To sam pitao onako pošto mi je palo na pamet u sklopu svega ovoga da vas pitam, vezano još za vašeg supruga. Za to vreme njegovog boravka u bolnici, da li ste vi razgovarali sa njim, obilazili ga, pričali?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je od te povrede imao neke posledice, povrede vrata? U bilo kom smislu, u smislu... Molim vas sačekajte. U smislu otežanog govora, pokreta vrata ili bilo šta drugo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Rekao mi je samo da mu se ponekad malo zavrti u glavi.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Nisam čuo odgovor, možda mi je promaklo, pa ću vas pitati ponovo. Da li je vaš suprug do danas pronađen?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Moj suprug nije do danas pronađen.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pitaću samo u vezi vašeg supruga jedno pitanje i završiću sa tim delom. Da li znate kako je i ko dovezao vašeg supruga u bolnicu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Meni je on rekao da je naišao jedan čovek sa "Fićom" i da ga stavio u "Fiću" i dovezao u bolnicu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Mene interesuje gde se ta kuhinja nalazila? U sklopu bolnice, van bolnice, u kom delu bolnice.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: To je provizorna kuhinja bila, to nije bila kuhinja ona prava bolnička kuhinja, jer je bila već tada izgranatirana, pa je to bila jedna ordinacija, mislim da je to bilo uho, grlo, nos u staroj bolnici i tu je bilo to gde smo mi pripremali taj neki obrok za te ranjenike.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Znači kuhinja se nalazila u zgradi, staroj zgradi bolnice?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je postojala neka fizička veza između zgrade, nove zgrade bolnice i te stare zgrade bolnice u smislu postojanja nekog hodnika, podzemnog ili se komunikacija odvijala van između te dve zgrade?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Podzemnim hodnikom se prolazilo u novi dio bolnice. Do te kuhinje gdje smo to spremali, tu je bila i jedna prostorija u kojoj smo mi i spavali, a namirnice su donosili drugi ljudi. U tu prostoriju, u taj hodnik ja nisam imala potrebu nigdje hodati.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kada kažete drugi ljudi da su donosili namirnice, da li su donosili u zgradu stare bolnice ili u zgradu nove bolnice?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa morali su ih doneti tamo gde je ta kuhinja, tamo su to donijeli neka, tamo su bili pomoćni neki radnici koji su doneli krumpir, doneli luk, doneli, ljudi koji su donijeli vodu, sve se to donelo u tu satru, u tu prostoriju gde je bila ta naša, nazovimo je kuhinja.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je bilo bolesnika u toj staroj bolnici, da je tako zovemo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Svugde je bilo ranjenika. I bolesnika i u tom, i u tom dijelu.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate koje lečio te ranjenike i do kada u toj staroj bolnici?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa svi doktori koji su se, koji su bili tamo u bolnici i sestre i doktori, a bilo ih je dosta. A lečeni su, neko je umro, neko se nikada nije ni izlječio, a drugi dok nije pao Vukovar. I možda i poslje ako je neko ostao, ja ne znam to.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Znači do 18. novembra je bilo ranjenika u staroj bolnici? I bolesnika?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa bilo je ranjenika. U bolnici je bilo ranjenika do 18, da.

ADVOKAT BULATOVIĆ: Časni Sude, ja bih zamolio da ako može svedoku da se prikaže fotografija, to je iz dokaza Tužilaštva broj 224, po Pravilu 65ter, a broj je 00531257, slika broj 3. I časni Sude jedna intervencija u pogledu transkripta, na strani 9, u redovima 1 i 2, moje pitanje je bilo da li je bilo bolesnika u staroj bolnici, u transkriptu stoji samo u bolnici. U odgovoru. Tako da to moramo da pojasnimo.

SUDIJA PARKER: Mislim da je svedokinja jasno rekla u odgovoru da je bilo ljudi svugde. Značenje onoga šta je ona rekla, a Pretresno veće je to tako shvatilo da je uključena i stara zgrada ako vama to pomaže.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li imate na ekranu ispred vas ovu fotografiju?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete da prepoznate taj objekat, juče je bilo govora o tome. Da ne bi bilo nekih nedoumica, da ne gubimo vreme oko toga, radi se o zgradi bolnice. Juče smo čuli od uvaženog predstavnika Tužilaštva da se radi o fotografiji koja je napravljena 1997. godine ako se ne varam, šta znači da tako sigurno ta bolnica nije izgledala u to vreme. A da li zgrada podseća na zgradu bolnice u kojoj ste vi radili u ovom periodu o kome govorimo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da, ovo je nova zgrada bolnice.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li možete na ovoj zgradi da nam pokažete gde se nalazi i da li se vidi, gde otprilike se nalazi stara zgrada bolnice. Ovde je verovatno, ja ne znam... Ako možete da pomognete, je l' funkcioniše ovaj ...

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Na ovom dijelu ne mogu pokazati, ovo je unutarnji dio... Ja, kad se ulazi u bolnicu na glavni ulaz, zgrada je na ljevoj strani, stara



zgrada bolnice, na lijevoj strani, a ovo ovdje ja ne mogu jer je ovo zgrada, ovo ne znam kako je slikano, ja ovdje ne bi mogla to pokazati.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete na ovoj fotografiji da opredelite gde se nalazi ovaj glavni ulaz? I da ga pokažete, naravno.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne mogu, na ovoj slici ja to ne mogu pokazati. U ulazu imaju velike stepenice, u ulazu i bolnicu, ovdje nema ništa, to je ona druga strana bolnice, po mom koliko ja mogu shvatiti ovu sliku.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, da li možemo iz istog ovog seta dokumenata da prikažemo fotografiju broj 2? Možda je tamo nešto bolje. Imate li na ekranu novu fotografiju?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Imate li sada novu fotografiju?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li na toj fotografiji vidite glavni ulaz?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, ja ne znam da li funkcioniše ova tehnika da bi svedokinja mogla da obeleži ono što mene zanima, pa ako to funkcioniše ja bih prvo zamolio da se ova fotografija obeleži gore u vrhu, negde na sredini da je obeleži sa rimskim brojem četiri.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da ja napišem rimski četiri?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da, na vrhu fotografije negde gore. Hvala. Da li možete da sa arapskim brojem 1 da obeležite glavni ulaz? Da li hoćete ovaj krug staviti oko toga broja 1? Da li na ovoj fotografiji možete strelicom da obeležite mesto odnosno pravac u kome se nalazi stara zgrada bolnice? Da li možete da tu na toj strelici stavite rimsko dva? Arapsko, pardon, arapsko dva i da stavite krug oko broja 2? Molim vas arapsko, arapsko dva, izvinjavam se.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Oprostite, ja ne znam arapsko, ne, obično, tako nešto?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da ...

SUDIJA PARKER: Odgovor je da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete da obeležite ako vidite na ovoj fotografiji još neki ulaz u bolnicu i da nam objasnite o kakvim se ulazima radi?



SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ovo je tu glavni ulaz što sam sada obelježila, a sada ću obilježiti izlaz gdje smo mi izašli iz zgrade napolje.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To obeležite brojem 3 i stavite, običnim brojem 3 i stavite krug oko toga. Ova strelica u donjem levom uglu, šta predstavlja?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: To sam stavila kao izlaz iz bolnice, to je, to imaju vrata ispod ovoga hola i tu se izlazi iz bolnice na taj sporedni izlaz van u dvorište.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Bojim se da se nismo razumeli. Ja na fotografiji koju ste vi obeležavali imam u levom uglu, u donjem levom uglu neku strelicu. Da li ste vi stavili neku strelicu i šta ona znači?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: To, pitali ste me gdje se nalazila stara zgrada bolnice. Na lijevoj strani od ulaza u glavnu bolnicu, na lijevoj strani je stara zgrada bila.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To sam razumeo i to ste obeležilo sa običnim brojem 2? Tu strelicu.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ispod toga, u levom uglu kod mene na ekranu stoji neka strelica, pa me interesuje šta je to?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Glavni ulaz u dvorište bolnice.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Haj'te obeležite to sa brojem 4 običnim, molim vas i stavite krug oko toga. Ta zgrada taj ulaz koji ste obeležili sa brojem 4, šta predstavlja?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Portirnica. Ili je Hitna pomoć, tu je Hitna pomoć, na toj strani.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Osim ova dva ulaza u bolnicu koje ste obeležili, da li su postojali još neki ulazi u bolnicu i ako jesu da li se vide na ovoj fotografiji, da li možete da ih obeležite?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ovdje sa brojem 3, gde sam vam obilježila, tu su u normalno stanje kad nije bilo rata, to je odjel gde su se dovezli bolesnici do nje sa ovim, kolima Hitne pomoći, to je Kirurška ambulanta dolje.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li to znači da osim ova dva glavna ulaza koji ste obeležili sa brojem 1 i ovog ulaza sa brojem 3, u zgradu bolnice nije se moglo ući na neki drugi ulaz?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja to ne znam.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ovde ste govorili o znacima Crvenog krsta koji su postavljeni da bi obeležili bolnicu. Pa mi je ostalo malo nejasno, iako su vas kolege pitale o tome, gde su se ti znaci nalazili? Pre toga ja ću vas pitati, zgradu bolnice, ovako kako vidite, a fotografija je iz 1997. godine, da li se sećate da li je krov bolnice nove zgrade i 1991. godine pre sukoba oružanog u Vukovaru izgledao ovako?
SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Mislim da nije.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete da mi, po vašem sećanju, najboljem, opišete kako je izgledao, boju i sve ostalo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne, na žalost ja u bolnicu kad sam išla nisam gledala u krov nego ako sam bila bolesna onda sam išla u bolnicu. Ne mogu vam opisati kako je izgledao krov i kakav je bio.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste išli u bolnicu kada ste bili bolesni. Ja ću vas pitati da li ste nekada tokom 1991. godine ili 1990. godine bili lečeni u bolnici da budete na bolničkom lečenju. I ako jeste zbog čega?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: 1989. godine sam operisana u vukovarskoj bolnici, imala sam neku upalu trbušne maramice.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da se vratimo na ove oznake Crvenog krsta. Rekli ste da je zastava Crvenog krsta bila na zgradi stare bolnice. Je l' tako?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Na zgradi stare bolnice, tu sam zastavu, možda je sigurno ne bih ni ja gledala... Kad sam dolazila u bolnicu to se vidilo, kad smo ulazili u bolnicu kad me dovodio sin, onda je na tom Zaraznom odjelu taj prvi deo do ceste je bio Zarazni odjel, bila je krpa, plahta, zastava, sa crvenim križom.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hoćete li mi reći kolike je veličine bila ta zastava i gde je stajala?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Bila je dosta velika i stajala je na krovu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Govorili ste o dva znaka Crvenog krsta postavljenih u dvorištu. Da li na ovoj fotografiji koja još uvek stoji na ekranu ispred vas, možete da opredelite mesto, dvorište gde su stajala ta dva znaka?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Otprilike bi to bilo, ovdje je sad, ovdje je neko drvo, ali otprilike ovde između nove i stare zgrade.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Obeležite i stavite broj 5, obični. Da li su tu bila oba ta znaka i ako jesu, na kom rastojanju jedan od drugog?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Rastojanje ne znam ali bili su udaljeni jedan od drugoga.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Gde je stajao taj drugi? Probajte da nacrtate ako možete na toj fotografiji i obeležite sa brojem 6. U svojoj izjavi koju ste dali 18. jula 1995. godine pominjete, a to ste govorili i ovde, da nije bilo vode u bolnici, a tamo ste rekli da ste morali vodu crpiti iz bunara koji je bio preko puta bolnice. Da li na ovoj fotografiji možete da opredelite za mesto na kome je bilo taj bunar iz koga ste crpili vodu, a koji je preko puta bolnice? Ako možete, obeležite ga sa brojem 7.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne mogu, to je bilo malo niže kod kuće nego što se ovde vidi. Niže dolje prema gradu kuća.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Koliko daleko od bolnice?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa ne znam, možda 200 metara, ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Boravili ste u bolnici kako vi rekoste, u bolnici negde od sredine ili kraja meseca do 20. novembra. 1991. godine. I govorite u svojoj izjavi se ponovo pozivam na vašu izjavu koju ste dali 18. jula 1995. godine da ste od vatrogasaca dobijali vodu, ovde ste juče rekli da ko god je izašao iz bolnice da je bio ubijen i da je postojala sumnja neka, o postojanju ljudi u bolnici koji daju neke informacije. "Vani", kažete "bilo je glasina". Mene interesuje da li znate ko je proturao te glasine i da mi kažete bar jedno lice koje je bilo u vukovarskoj bolnici, ako znate, od koga ste čuli takve glasine?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Vatrogasci jesu ginuli kad su otišli po vodu, a kao što sam izjavila, sada ponovo izjavljujem, pričalo se da unutar bolnice imaju ljudi koji su dojavljivali kada oni odu po vodu da se onda, baš onda da se tamo baci granata, ja mislim da sam ja tako čula, ne mogu vam reći te ljude, ne poznam, ne znam, ne mogu to reći ono što ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da vas pitam, u bolnici ste bili ovoliko vremena. Kada ste došli u bolnicu da li je tu bilo ljudi koje vi poznajete od ranije?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa jako malo. Poznala sam jednu ženu što je radila u kuhinji tako da sam je baš poznala od prije, a ovako jako malo. Te ljude koje sam onda vidila i upoznala, to je jako kratko vreme da bi im sada, nakon toliko godina znala ime i prezime.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hoćete mi reći kako se onda šire te glasine, ako se ljudi ne poznaju, ne druže se, kako dolaze do vas te glasine o nekim ljudima koji daju informacije vani?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Nas je bilo, već sam rekla, desetak, možda i više tu, u toj prostoriji, ja nisam, kad su ljudi to razgovarali i kad se to pričalo, ovaj kaže ovo, onaj donese onaj glas, ja nisam imala začepljene uši, ja sam to sve čula.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pominjete da je bilo priča da se koristi neki radio za dostavljanje informacija. Da li ste ikada videli kod bilo koga u bolnici od tih ranjenika ili bilo koga, bilo kakvu radio stanicu ili bilo kakvo sredstvo veze?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja, ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kažete da je kružila priča da doktor Ivanković ima radio?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: To su pričali, ali ja to nisam vidila, pa ne mogu reći.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kažete da je jedan hrvatski vojnik, ranjenik, hteo da ubije doktora Ivankovića, ali ga je sprečio doktor Njavro. Mene interesuje, kako je to hteo da ga ubije, šta vi znate o tome i na koji način je doktor Njavro to njega sprečio? Da to učini, da izvrši to što je nameravao?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa on je došao u posjetu nekom svom ko je bio ranjen i tamo, u tom momentu baš sam tuda prolazila, pa sam tako slučajno čula i on je počeo vikati na doktora Ivankovića: "Šta ti Srbine tu radiš", otprilike tako, nemojte me za riječ, jer ja do tada nisam ni znala da je doktor Ivanković Srbin i počeo je na njega onako da će ga kao, i doktor Njavro je tu se našao i odveo je vojnika na stranu i posle ja nisam videla ništa, jer normalno ja sam tu stajala, ja sam otišla, ja sam bila u prolazu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kažete doktor Njavro je odveo vojnika na stranu što znači da taj koji je došao u posetu je bio u uniformi?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa najverovatnije je bio u uniformi, da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je imao oružje?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: To nisam vidjela.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Sada me interesuje, govorili smo o vašem radu tamo, gdje se to obavljala delatnost u kojoj ste vi učestvovali. Mene interesuje nešto drugo. Koliko je, da li imate podatak na osnovu vašeg rada, koliko je obroka spremno u bolnici?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Puno je obroka spremno, količinski vam mogu reći ja, to su bile neke ogromne činije, neke šerpe gdi bi to nekako, kazan, baš su bile neke šerpe, to nije bilo da se mogao najesti svaki pacijent koliko je mogao jesti, to je bilo, tako se malo davalo da ljudi mogu preživiti. Nije bilo hrane tako da nije se toga količinski ni moglo kuhati.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je postojala neka trpezarija u bolnici ili kako su ljudi konzumirali te obroke koji se sprema u bolnici?



SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: To su im raznosili tamo gdi leže, tamo se i nosilo to, nešto je to bilo čorbasto, pa u neakvim šoljicama ili nešto samo onako, nije bilo nikakve trpezarije, ništa se to nije moglo organizirati u malom prostoru, a puno ljudi.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li su se na isti takav način hranili i zaposleni u bolnici, lekari, sestre, osoblje?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ništa bolji tretman nije bio ni za njih, jer rekla sam vam, ponavljam, nije bilo hrane.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate ko je nosio na način koji ste opisali hranu upravnici bolnice doktorki Bosanac?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste možda nekada vi to uradili?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Nikada.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste nekada, bilo kojom prilikom zbog bilo čega bili u toj lekarskoj sobi, doktorke Bosanac?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne, nikada.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste nekada za vreme vašeg boravka u bolnici razgovarali sa njom obzirom na činjenicu da ste ipak u bolnicu došli na preporuku vašeg sina?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: S njom nisam nikada razgovarala.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pitaću vas da li vam je poznato da li je postojala telefonska veza u bolnici i ako jeste, gde se taj telefon nalazi?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja ga vidjela nisam i ne znam. Ako je postojalo, moglo je samo to biti u prostoriji gdje je bio upravnik bolnice, ja ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ovde smo čuli od vas da ste opet, pa vi negde čuli, opet se pričalo, mada to drugačije stoji u nekoj vašoj izjavi, ali o tom po tom o ovom vojniku Saši. Pa ste rekli da je taj vojnik Saša zvao generala Rašetu i taj razgovor ste opisali. Mene interesuje kada ste vi i na koji način saznali da u bolnici postoji vojnik Saša?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Na način na koji sam saznala kao i sve ostalo što sam saznala u toj bolnici, tu gdi smo mi boravili, ljudi koji su malo nekuda i kretali se, išli možda po bolnici, onda dođu u tu kuhinju gdi smo mi bili, onda se razgovara, nešto se mora razgovarati. Između ostalog sam čula kao što sam rekla da leži jedan srpski vojnik i da je on, valjda mu je neko od pretpostavljenih u bolnici rekao da nazove



tog generala Rašetu da ga zamoli on, kao srpski vojnik da se bolnica ne granatira. Evo, to sam ja čula, to sam rekla juče i to kažem danas.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste vi ikada videli tog vojnika Sašu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja nisam išla gledati tog vojnika.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli da li se radi o vojniku Jugoslovenske narodne armije ili se radi o četniku?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Čula sam da je vojnik redovne Jugoslovenske narodne armije.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli u tim razgovorima koji su vođeni kako je taj vojnik ranjen i kako je doveden u bolnicu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Nisam čula.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli eventualno da li je bilo još vojnika Jugoslovenske narodne armije dovedenih zajedno sa tim vojnikom Sašom?

SVEDOK P- 013 – ODGOVOR: Ni to nisam čula.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli gde je taj vojnik bio smešten?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Rekli su da ima neku svoju sobu, posebnu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste tu informaciju da ima posebnu sobu komentarisali sa nekim? Zašto ima sobu, koji je razlog ili bilo šta?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Nisam čula takav komentar.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: U odnosu na vreme kada ste vi došli u bolnicu, kada ste čuli ovu informaciju tog vojnika sa generalom Rašetom? Vremenski, da li možete da opredelite? Dva dana nakon vašeg dolaska, 20 dana, mesec dana.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da, to je bilo već kraj, ne znam, ali sigurno sam ja bila već mesec dana u bolnici, možda je to bilo negde, negde u oktobru mjesecu, ali ja ne znam kada.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kažete da ste čuli tu u bolnici da je neko tražio od pretpostavljenih iz bolnice, znači rukovodstva bolnice da vojnik Saša razgovara sa generalom Rašetom. Da li ste imali u tim razgovorima sa tim koji su vam preneli tu informaciju, ko je gospodin Rašeta, gde se nalazi, šta radi i koji je razlog da se on zove, kakav on to značaj ima da bi ga taj vojnik zvao?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Nisam o tome čula razgovor, nismo o tom razgovarali kakvu funkciju vrši taj general, gospodin Rašeta.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste ikada tokom boravka u bolnici čuli da se ime generala Rašete pominje još vezano za nešto osim za taj razgovor sa vojnikom?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Govorite često u vašem kazivanju, pa i u izjavi koji ste dali, koristite termine četnici i Jugoslovenska narodna armija, četnici i JNA. Interesuje me kako ste vi razlikovali četnike i Jugoslovensku narodnu armiju? Ako ste pravili razliku uopšte?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: One četnike koje sam ja vidila, mi smo ih tako zvali, jer su imali bradu. To su oni što su pjesmu pjevali.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Tu pesmu koju su pevali o kojoj ste juče ovde prvi put govorili, kada ste vi prvi put čuli? I videli?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Toga 20, kada smo bili vani već u dvorištu i kada nam je rečeno da idemo na glavni izlaz bolnice na ulicu, da su tamo postavljeni autobusi s kojima ćemo mi ići nekud dalje, velika grupa tih ljudi sa bradama, sa crnom zastavom na kojoj su mrtvačke glave ...

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Molim vas ja se izvinjavam, ja vas nisam to pitao. Ja sam vas pitao samo za vreme kada ste to čuli. Da li je to bio 20. ili ne?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: 20. novembar oko 12.00.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste pre toga, 20. novembra i tih 12.00 ikada videli te ljude kako ste ih vi opisali, sa bradama, sa tom crnom zastavom i bilo šta?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Tih ljudi je bilo to jutro, nisu ti što su pjevali pjesmu, ali drugi sa bradama, okolo u krugu bolnice.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To koliko razumem, govorite sve o 20. novembru.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Do odlaska vašeg u bolnicu kada ste vi rekli sredina ili kraj septembra meseca 1991. godine, da li ste te ljude videli u naselju gde vi živite?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kažete da ste povremeno izlazili u dvorište. Da li ste videli takve ljude kako ste ih opisali za vreme tih izlazaka oko bolnice?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Recite mi koliko dugo vi živite u Vukovaru, u stvari koliko dugo ste živeli do ovog 20?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: 30 godina.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Radili ste na jednom radnom mestu gde je bila velika frekvencija ljudi, prolazili su, dolazili su i to. I verovatno ste za tih 30 godina upoznali mnogo ljudi. I znali ste dosta ljudi u Vukovaru.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Moglo bi se reći.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ja ću vam sada pomenuti jedno desetak imena, pa mi odgovorite samo da li ste čuli za te ljude koje vam pomenem, da li znate nekog od njih i ako znate, šta znate o njima.

SUDIJA PARKER: Gospodo Tuma, izvolite.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala, časni Sude. Ja ne znam na kakva imena Odbrana ovde misli, ali moglo bi možda da se radi o nekim imenima koja imaju veze sa svedokom, pa se samo pitam u vezi sa zaštitnim merama i mislim da Odbrana zna odgovor na to.

SUDIJA PARKER: Gospodine ...

ADVOKAT BULATOVIĆ: Postoje problemi eventualni koji se mogu javiti i zatražio da pređemo na privatnu sednicu.

SUDIJA PARKER: Pa mislim da je to mudar potez gospodine Bulatoviću, molim privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni sude, opet smo na otvorenoj sednici.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Juče ste govorili o vašem sinu, da je bio pripadnik Zbora narodne garde, te formacije. Mene interesuje ako znate da mi kažete, kakva je to formacija Zbor narodne garde. Ipak je vaš sin bio tamo, vaš suprug simpatizer kako ste rekli, kakva je to formacija? Ko je to osnovao, ko je napravio, kakav je karakter, kako su naoružani, ko je obezbedio opremu, oružje, uniforme?

SUDIJA PARKER: Gospodo Tuma?



TUŽITELJKA TUMA: Hvala, časni Sude. Barem ja nisam čula da je njen muž bio simpatizer ZNG-a.

SUDIJA PARKER: Nisam ni ja tako nešto čuo. Gospodine Bulatoviću ima li nešto u transkriptu, na šta konkretno mislite?

ADVOKAT BULATOVIĆ: Časni Sude, ja sam napravio propust jedan, znači da kažem da ovaj podatak crpim iz izjave koju je svedok dao 18. jula 1995. godine gde stoji čak i nešto mnogo više od ovoga.

SUDIJA PARKER: Ali, moraćete onda drugačije da pristupite ovom svom pitanju.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Onda ću pitati ovako ne pominjući ništa. Šta svedokinja zna o formaciji Zbora narodne garde? Obzirom na to da je njen sin bio pripadnik Zbora narodne garde.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ništa.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je vaš sin trebao da služi vojsku u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, pa je tražio odlaganje, na četiri godine dobio i da se priključio Zboru narodne garde. Mene interesuje da li vam je poznato da li je on išao na neku obuku za tu formaciju?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Je li nije išao ili vam nije poznato?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Nije mi poznato.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je u bolnici postojao takozvani Krizni štab bolnice?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Nikada niste čuli bilo šta o tome? Da se održavaju neki sastanci, ipak je bombardovanje, oružani sukob, ginu ljudi.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja nisam čula.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ovde ste govorili, pa ste objašnjavali i pojašnjavali neke razlike u iskazima i u izjavama koje ste davali 1995. godine, pa s onim šta ste davali kada ste došli ovde u Tribunal u razgovoru sa predstavnicima Tužilaštva oko nekih datuma i tako to. Ja vas neću to pitati, jer su moje kolege to dosta



pitale da se ne ponavljamo oko tih stvari, ne bi bilo ni umereno, mene interesuje čovek koji se zove Došen Martin. Šta vi, ovde ste malopre ste mi rekli da ste videli da je on imao neki gips do kuka na jednoj nozi, ne znate koja, leva ili desna ako sam dobro razumeo, mene interesuje nešto drugo. Da li ste vi pre ovog događaja o kome ste govorili gde je on po vama jednom bio 19, drugi put 20, poznavali gospodina Došena od ranije? I ako jeste, kako?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Došena sam poznavala iz viđenja. Zato sam ga i prepoznala tada na tim nosilima.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato čime se gospodin Došen bavio? Pre ovoga normalno, pre ovoga što je bilo u bolnici.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste poznavali njegovu suprugu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste je eventualno upoznali za vreme dok ste bili u bolnici?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li uopšte znate ko je njegova supruga i da li je imao suprugu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ovo da razumem da ne znate da li je imao suprugu ili ne znate ništa o njoj?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne poznam suprugu Martina Došena.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Sad mi recite ovo. Videli ste da je iznet i da je bačen, kako ste rekli sa nosila i udaran. Da li sam to dobro vas razumeo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Bačen je sa nosila i onda su ga udarali sa čizmama.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li se to dešava ispred bolnice?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: To se dešava na onom izlazu gdje smo izlazili, sporednom izlazu i tamo negde na polovici toga, pred tim autobusima koji su tamo stajali između tog izlaza iz bolnice i tih autobusa, tu negde na polovici te cestice, tu je on bačen sa nosila i tu su ga udarali.

ADVOKAT BULATOVIĆ: Časni Sude, sada bih molio ako možemo da ponovo vratimo onu fotografiju.



SUDIJA PARKER: Gospodine Bulatoviću ja vama sada moram da saopštim neke loše vesti, vesti za koje niko od nas nije znao. Radi se o novom tehničkom sistemu, ja sam za to saznao u zadnjih 15 minuta. Po svemu sudeći posle nekog vremena, ako dokument nije fotografisan i ako se ne smesti u memoriju, onda se oznake izgube što znači da ćemo, pošto nastavimo posle pauze morati da tražimo od svedokinje da ponovo označi fotografiju, pa ukoliko želite da je predložite na usvajanje biće potrebno da se unese pre nego što se izgube te oznake. Meni je jako žao zbog ovih loših vesti, ali nadam se da će svi drugi advokati paziti na ovo dok se navikavamo na ovaj novi tehnički sistem. Ali, mislim da smo sada zapravo došli do pogodnog trenutka za prvu pauzu koja će morati da traje pola sata zato što smo imali više brisanja iz zapisnika kako bismo izbegli identifikacijske podatke. Natavićemo u 11.20.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Da li smo na javnoj sednici?

ADVOKAT BULATOVIĆ: Da, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Bulatoviću, ne znam da li odmah sada možemo da rešimo to pitanje obeležavanja dokaznog predmeta. Pre nego što nastavite, gospodo, ispred vas vidite fotografiju koju ste ranije obeležili. Da li vidite fotografiju na ekranu?

SVEDOKINJA P-013: Da.

SUDIJA PARKER: Bojim se da ću morati da vas zamolim da ponovo obeležite tu fotografiju, izvinjavam se što mora tako da bude. Možete li da na vrh fotografije da stavite rimski broj 4 kao što ste to i ranije uradili? Hvala vam. Možete li sa brojem 1, običnim brojem 1, da obeležite glavni ulaz u bolnicu. U glavnu zgradu. Možete li da stavite krug oko broja? Možete li strelicom da obeležite pravac stare zgrade? Rekli ste da se ne vidi na fotografiji, ali ako možete samo da nam obeležite onda smer gde se nalazila stara zgrada? Da to obeležite strelicom. Hvala vam. Možete li da pored te strelice stavite broj 2 i da ga zaokružite? Hvala vam. Spomenuli ste da je bio i pomoćni izlaz, a u mirnodopsko vreme se taj ulaz koristio kao ulaz za ambulanta kola. Možete li tu da stavite broj 3? Hvala vam. Rekli ste da postoji ulaz ili prijavnica ili hitno odeljenje. Možete li tu gde se to nalazilo da stavite broj 4? Hvala vam. Ja mislim da je to sve šta je bilo obeleženo, da li je to tačno gospodine Bulatoviću? A, izvinjavam se, propustio sam dva. Broj 5. Vi ste spomenuli da su u dvorištu bila dva znaka Crvenog



krsta. Možete li da stavite broj 5 na mesto gde su se nalazili ti znakovi? Takođe ste rekli da je još i na krovu zgrade bila oznaka Crvenog krsta. Možete li da nam brojem 6 označite mesto gde se nalazila ta zgrada, ako se vidi na ovoj fotografiji?

SVEDOKINJA P-013: Ne vidi se.

SUDIJA PARKER: Na fotografiji koju ste prethodno obeležili jeste, obeležili mesto koje ste označili brojem 6. Gospodin Bulatović vas je pitao da li možete da označite mesto gde se nalazio taj drugi znak Crvenog krsta. Možete li da nam pomognete tako što ćete ponovo da obeležite to isto mesto?

SVEDOKINJA P-013: Da. S kojim brojem?

SUDIJA PARKER: Brojem 6. Hvala vam. Možda treba da razjasnimo sledeće. Da li je to znak koji se nalazio na zemlji, na tlu li je to znak koji se nalazio na krovu zgrade. Možete li to da nam kažete?

SVEDOKINJA P-013: Znak koji se nalazio na zemlji.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Bulatoviću, da li sam ja sve prešao šta ste vi tražili da se obeleži?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hvala časni Sude, jeste, samo bih zamolio još da identifikujemo i oznaku broj 5. Da li je to isto znak Crvenog krsta koji je bio na zemlji?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

SUDIJA PARKER: Gospodine Bulatoviću, da li želite da se to uvrsti u spis kao dokazni predmet?

ADVOKAT BULATOVIĆ: Časni Sude, da, ali bih pre toga zamilo svedokinju samo još jednu stvar. Da li može opet strelicom koju ću obeležiti opet sa brojem 7 da ucrtta pravac gde se nalazila zgrada na kojoj se nalazila zastava sa znakom Crvenog krsta.

SUDIJA PARKER: Molim da pored tog mesta stavite broj 7 i da ga zaokružite. Gospodine Bulatoviću da li je to sve?

ADVOKAT BULATOVIĆ: To je to, časni Sude i tražim da se ova fotografija sa ovako obeleženim mestima od strane svedokinje uvrsti kao dokaz.

SUDIJA PARKER: U redu, to se prihvata kao dokazni predmet.



sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet 55.

SUDIJA PARKER: Gospodine Bulatoviću, svaki dan saznajemo sve više i više o modernoj tehnologiji. Hvala vam gospodo što ste to ponovo za nas obeležili. Gospodine Bulatoviću, da li imate još pitanja?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da, časni Sude. Da se vratimo na datum 20, kada ste govorili o tome da je vojska u bolnici razdvajala žene levo, muškarce desno ako sam dobro razumao ili obrnuto, ispravite me.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Na izlazu je stajao jedan vojnik i sad, ovako kako sam ja izlazila, ja sam išla na desnu stranu, a muž na lijevu i svi ostali muškarci.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste, to kako ste izlazili na desno izlazile sve žene, a svi muškarci na levo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Uglavnom da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možemo časni Sude, da iskoristimo ovu fotografiju koja još uvek stoji na ekranu da nam, ali je već ušla kao dokaz, pa da li možemo da dobijemo novu fotografiju na kojoj bismo uz pomoć svedokinje i ove tehnike obeležili neke stvari pošto je već dokaz.

SUDIJA PARKER: Mislim da ste u pravu gospodine Bulatoviću, želimo samo da budemo sigurni da se to elektronski sačuvalo i kad se to uradi onda ćemo moći da ponovo pokažemo original neobeležnu fotografiju.

(Pretnesno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Nastavite, gospodine Bulatoviću.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Imate pred vama istu ovu fotografiju gospodo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: E, da li možete da nam sada, opet uz pomoć ove tehnike olovkom nacrtate mesto odakle ste vi izašli i to desno gde ste otišli? Prema glavnom ulazu. Da li možete ceo put da nam nacrtate, znači jednom linijom i strelicu u pravcu kretanja. Da li možete tu da stavite broj 1 i stavite krug oko broja 1? Da li možete na ovoj fotografiji da nacrtate pravac gde su otišli muškarci to levo, na isti način stavite strelicu i broj 2. Da li možete da nam odgovorite koliko je sve ovo trajalo



vreme, dok ste vi izašli sa ove pozicije koju ste označili brojem 1 do ovog mesta gde je kraj ove strelice?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Od ujutro od 7.00, pa do 11.00, možda tu smo stajali, ovde gde je ova jedinica.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste se pomerali sa tog mesta?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa ne, uglavnom tu. U grupi.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Koliko je žena u toj grupi bilo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Puno je bilo, puno je bilo naroda i žena i djece i puno.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete okvirno da mi kažete cifru?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ni približno?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Recite mi, pomenuli ste gospodina Šljivančanina da ga vidite. Da li možete na ovoj fotografiji da mi obeležite brojem 3 mesto gde ga vidite, ako se vidi to mesto na ovoj fotografiji. Gde on to razgovara, na to ćemo doći, sa ovim predstavnikom Međunarodnog crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross) ili Evropske zajednice (ECMM, European Community Monitoring Mission) ili šta je, to ćemo utvrditi. Da li na ovoj fotografiji kad smo već kod toga da ne bi opet bilo problema sa tehnikom, svedokinja može da obeleži brojem 4 mesto gde su bili autobusi u koje su ušli žene i deca, među kojima i ona. Hoćete li staviti broj 4? I krug oko njega. Da li može na ovoj fotografiji da obeleži brojem 5 mesto gde su bili autobusi u koje su ukrcani muškarci?

SUDIJA PARKER: Gospodine Bulatoviću, tražili su ako možete samo da sačekate trenutak dok se nešto ne podesi u tehničkom smislu. Gospodine Bulatoviću, moraću ja da ponovo uradim ovo šta ste vi upravo uradili. Nadam se da je sada greška popravljena. Gospođo, na ovoj fotografiji koja se nalazi ispred vas, molim vas da ponovo obeležite pravac u kome su pošle žene i deca kad su napuštali glavnu zgradu. Možete li pored toga da stavite zaokružani broj 1. Hvala vam. Molim vas da sada obeležite pravac u kome su išli muškarci. Možete li tu da stavite zaokružen broj 2? Možete li sada brojem 3, da obeležite mesto gde kažete da ste videli gospodina Šljivančanina i čoveka u belom mantilu.

ADVOKAT BULATOVIĆ: Časni Sude, ja se izvinjavam, na ekranu koji imam ponovo se izgubilo ovo.



SUDIJA PARKER: I na mom ekranu se izgubilo. Gospodine Bulatoviću, probaćemo ponovo. Ako nam ovo ne uspe mislim da ćemo onda da idemo na pauzu dok tehničari ne reše problem. Ali pokušaćemo još jedamput. Gospođo, izvinjavam se, ali molim vas da ponovo obeležite pravac u kome ste vi i žene i deca krenuli kada ste napustili glavnu zgradu. I molim da tu stavite broj 1 i da ga zaokružite. Možete li sada da obeležite pravac u kome su krenuli muškarci? I da tu stavite broj 2 i zaokružite ga. Možete li brojem 3, da obeležite mesto gde ste rekli da ste videli gospodina Šljivančanina i muškarca u belom mantilu ili u beloj odeći? Gde su njih dvojica razgovarali? Možete li brojem 4, da obeležite mesto gde su bili autobusi u koje su ušle žene i deca? Hvala vam. Gospodine Bulatoviću, da li želite da se obeleži još nešto?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, da, već smo razgovarali. Brojem 5, mesto gde su bili autobusi kojim su odvedeni muškarci. Časni Sude pre nego što zatražim da ova fotografija bude uvedena kao dokaz, molio bih svedokinju da mi odgovori na jedno pitanje. Pozicija broj 5 koja predstavlja autobuse, da li su ti autobusi bili na ulici?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: U dvorištu bolnice.

ADVOKAT BULATOVIĆ: Ja predlažem da se ova fotografija uvrsti kao dokaz da je sačuvamo ovakvu.

SUDIJA PARKER: Predmet se prihvata.

sekretar: Časni Sude to će biti dokazni predmet 56.

SUDIJA PARKER: Sačekaćemo samo da bismo bili sigurni gospodine Bulatoviću. Uspeli smo. Gospođo Tuma, izvolite.

TUŽITELJKA TUMA: Izvinjavam se, časni Sude, ali moj kolega je upravo proverio dokazni predmet 55 da bi proverio da li su još uvek tu one beleške koje su napravljene na tom dokaznom predmetu.

SUDIJA PARKER: To je na ekranu i moći će da se pozove tokom pauze.

TUŽITELJKA TUMA: U redu, hvala vam, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Da, upravo je odsustvo toga bilo ono zbog čega je Sud postao svestan da postoji problem.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala vam.



SUDIJA PARKER: Ali dokazni predmet je tu i moći će da se pozove tokom pauze.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala vam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kad smo još na ovom terenu, da li svedokinja može da odgovori, ovi autobusi kojima su voženi muškarci, kakvi su to autobusi bili, da ih malo opiše?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Svi autobusi koji su nas vozili i muškarce i žene bili su maslinasto zelene boje.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste imali bilo kakve informacije gde ti autobusi idu? Ovi kojima ste vi voženi i ovi kojima su muškarci voženi?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da se vratimo na taj razgovor tog čoveka u belom i gospodina Šljivančanina koji se odvija na tom mestu koje ste vi označili brojem 3 na onoj fotografiji. Recite mi koliko je to sati bilo, da li se sećate?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Rano ujutro, odmah. Rekla sam da smo izlazili između 6.30 i 7.00, znači kad smo mi izašli i kad smo tu stajali onda se već u to vreme ujutro odvija taj razgovor.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je to razgovor koji se odvijao pre nego što je stigla naredba o ovom razdvajanju ili posle te naredbe?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Bili smo već razdvojeni, jer službenik taj u bijelom mantilu, taj iz međunarodne zajednice je zahtevao imena ovih ljudi što su odvojeni, da se popišu ta imena, svi ti ljudi da se popišu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hoćete li mi reći koliko dugo traje razgovor između toga u belom mantilu i gospodina Šljivančanina?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa bio je to neki malo oštriji razgovor, ali nije dugo trajao.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Koliko ste vi bili udaljeni od njih kada su oni vodili taj oštri razgovor?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa možda tri metra, tako. Odma' iza ledja tu, jako blizu, jako blizu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li se sećate kada gospodin Šljivačanin i taj čovek u belom razgovaraju, da li tu sa njima ima još neko?



SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Možda, ali nisam sigurna, možda koji vojnik, ali ja nisam sigurna, ja sad tu sliku kad stavim pred, taj razgovor njihov čujem i... Možda je bio koji vojnik, da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste videli možda nekog ko prevodi, neki prevodilac da je tu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa morao je biti valjda prevoditelj, jer mislim da... Ja nisam razumjela šta je govorio gospodin u bijelom, ali sam razumila šta je govorio gospodin Šljivačanin.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li vi pretpostavljate da je bio tu prevoditelj, kako vi kažete? Da li se sećate da li je bio ili se toga ne sećate?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Morao je biti, jer ja ne bih znala ako ne razumijem engleski da je on, ili kojim je jezikom govorio, da je on tražio, izričito je tražio da se popišu ranjenici, svi ostali muškarci.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Znači to niste čuli od tog čoveka u belom nego od nekog ko je prevodio te njegove reči?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da, od nekog sam čula riječi koje su se prevodile da se traži popis.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li se sećate je li to bilo muško ili žensko?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne, ne sećam se.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To šta ste čuli da je rekao gospodin Šljivančanin, možete li da ponovite šta je tačno rekao?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Rekao je: "Gospodine, ovo je moja zemlja. Gospodine ovde je rat, ovde ja zapovjedam, a kad ja budem došao u vašu zemlju, ja ću se ponašati onako kako vi to budete od mene tražili. Prema tome, i vi se na isti način ponašajte".

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli da je gospodin Šljivačanin u tom razgovoru, tom u belom pominjao i to da su tu, na tom mestu ginuli njegovi mladi vojnici?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da, rekao je.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste dosta stvari o ljudima za koje sam vas ja pitao pročitali čitajući knjigu Veselina Šljivančanina. Ako sam dobro razumeo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete da mi kažete kako se zove ta knjiga i kada ste je čitali?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Knjiga se zove "Ovo je moja zemlja", a čitala sam je možda tri mjeseca pre nego što ću ovde doći.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Govorite često o Jugoslovenskoj narodnoj armiji koja vas granatira. Ja ću morati da vas pitam da li je vaš pokojni suprug služio Jugoslovensku narodnu armiju. Da li imate ta saznanja, s obzirom na činjenicu da je bio invalid rada i tako dalje. Zbog toga.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne bi vam to znala reći.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete da mi objasnite kako ste vi doživeli Jugoslovensku narodnu armiju? Koja je to, koja je to Jugoslovenska narodna armija, šta ona predstavlja, šta ona radi? Vaš lični stav po tome?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja sam je doživila u početku kao neko mirenje, neko tako, a kasnije direktno stavljanje na srpsku stranu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete da mi razdvojite ova dva termina "u početku" i "kasnije". Da li možete da mi opredelite neko vreme kada se kod vas pravi ova razlika?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa početak je bio nekako mjesec maj, juni kada se iz Borova Sela pucali na Borovo Naselje i onda je vojska tu išla na intervenciju. Mislim na Jugoslavensku narodnu armiju.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate protiv koga je to vojska intervenisala?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa smirivala je valjda, tu su bile dvije strane, nije vojska sama sa sobom ratovala. Znači tu je bila ovamo Garda i vojska i iz Borova Sela su dosta rano počeli pucati.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Sad ste pomenuli reč Garda. Na koju gardu mislite?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja mislim na hrvatske vojnike.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je u to vreme, kada govorite o maju mesecu još uvek bila Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Možda, ali ne pamtim ja te datume kad je to proglašeno, kad se to odvojila Slovenija, pa Hrvatska, to ja ništa ne pamtim.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate ko je bio gospodin Stipe Mesić?



SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Znam da je sad predsjednik Hrvatske, a prije ko je bio, ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate 1991. godine, u tom periodu o kome vi govorite sada, šta je radio gospodin Stipe Mesić?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je on bio Hrvat? Još uvek verovatno.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ni to ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate, odnosno kako biste reagovali kada bih vam rekao da je gospodin Stipe Mesić tada bio predsednik Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Poslije druga Tita, ni jednog predsjednika, niti znam niti sam čula za ikakvo ime.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pomenuli ste Gadru i rekli da mislite na Zbor narodne garde. Da li biste mi pojasnili, ako možete, kakav je bio nacionalni sastav Zbora narodne garde?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Prvo vam moram reći da je nacionalni sastav stanovništva u gradu Vukovaru bio jako raznolik, a najviše je bilo miješanih brakova, pa prema tome i u Gardu su išli ljudi koji su branili svoj dom.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ja nisam dobio odgovor na moje pitanje, ali ću ga pitati onda ovako. Da li je bilo u Zboru narodne garde pripadnika srpske nacionalnosti da li vi znate?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Mislim da je bilo. Bilo je. Bilo je.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate koliko je to bilo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Nisam ja njih brojala i ne mogu znati koliko je bilo, ali bilo ih je sigurno.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate koliko je bilo brigada ili jedinica Zbora narodne garde? U Vukovaru?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ovde ste pomenuli, ako se ja ne varam, neku 204. brigadu. Šta znate o njoj?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Baš ništa.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Od koga ste čuli za njeno postojanje?



SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa to je već van borbi kad već nismo bili u Vukovaru, onda je spominjata ta 204, jer sam u nekakvom dopisu dobila da mi je sin bio pripadnik 204. brigade, to je sve što znam o toj brigadi.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete da se setite o kakvom dopisu se radi od koga ste ga dobili i povodom čega ste ga dobili?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: To je bila jedna, ne znam kako ću se izraziti, neka potvrda, nešto. To je meni trebalo za ostvarenje prava iz Domovinskog rata.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Malopre ste pomenuli ovde da jedinog predsednika koga znate je drug Tito, tako ste rekli.

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kakav odnos imate prema tom vremenu u kome je on bio predsednik?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Jako dobar.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Protiv koga i od koga to Zbor narodne garde se štiti ako je Jugoslovenska narodna armija, jugoslovenska?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Vi ste mene pitali za druga Tita i ja sam vama rekla o tom periodu. A ovo što me sada pitate, zbog koga se i od koga se Garda branila, to nije pitanje za mene.

SUDIJA PARKER: Gospodo Tuma, izvolite.

TUŽITELJKA TUMA: U odnosu na ono o čemu se govorilo juče, ovo su pitanja koja traže da svedokinja nagađa. Ja bih to tako rekla. Radi se takođe o vojnom pitanju. Ona je već juče rekla da ona o tome ne zna mnogo. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: To je možda tako, ali gospodin Bulatović ipak ima pravo da zađe u tu materiju. Gospodine Bulatoviću, nastavite.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pošto govorimo o tom vremenu, da vas pitam, da li ste čuli za termin "ustaše"?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kada ste čuli i hoćete li nam objasniti, ja možda znam, ali možda Pretresno veće ne zna šta je to značilo ustaše, šta je to predstavljalo i kada se taj termin pojavio?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne znam kad se pojavio.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ko su bili ustaše?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: U tom ratu sada, prošlom, nije ni bilo ustaša, to je samo takav, narod je tako zvao. Srbi su Hrvate zvali ustaše, a Hrvati su Srbe zvali četnici. A u stvari to nije pravi bio izraz za ovaj sadašnji rat što je prošao, 1991. godine.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To znači da ni četnika, ni ustaša u ovom ratu nije bilo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Bilo je boraca koji su se borili, ali taj naziv je pogrešan po mom, ja to samo govorim po mom mišljenju. Ali očito su ljudi to tako nazvali, tako su to zvali.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pitaću vas nešto. Da li znate kakav je bio nacionalni sastav Jugoslovenske narodne armije? Tih jedinica, da li imate saznanja o tome?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je bilo Muslimana u jedinicama Jugoslovenske narodne armije, da li ste čuli?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa je ne znam sada, za koju, da li me pitate prije rata ili me pitate za 1991. godinu. A i da me pitate i za jedno i za drugo, ja ne znam ko je kakve nacionalnosti.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete da mi kažete, po vašem mišljenju, ko je i zašto pucao na jedinice i ubijao mlade vojnike Jugoslovenske narodne armije, videli ste ih?

SUDIJA PARKER: Gospodine Bulatoviću, to jeste pitanje na koje se odnosi prigovor gospođe Tuma. Kako može svedokinja da odgovori na to osim ako nije bila tamo i videla da je otvarana vatra. Tako da mislim, vi ste u stvari konačno prešli tu liniju koju je postavila gospođa Tuma.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Uvažavam, časni Sude. Tu ste u pravu. Samo trenutak. Ovde je dosta tokom ovog ispitivanja bili govora o izjavi koju ste dali u julu mesecu 1995. godine. Meni su tu neke stvari ostale nejasne tako da ću uz dopuštenje Pretresnog veća morati da vas pitam vezano za to. Ovu izjavu iz jula meseca 1995. godine, gde ste dali?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: U Puli.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate koliko ljudi je bilo prisutno sa strane onih kojima ste davali ovu izjavu kada ste je davali?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Dvojica.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste istog dana kada ste dali tu izjavu, tu izjavu i potpisali?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Najvjerojatnije da jesam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li jeste ili najverovatnije jeste?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Sad se ne sećam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste nakon tog obavljenog razgovora do ovog vremena kad ste nam objasnili juče, imali neki razgovor sa još tom dvojicom ljudi koji su uzeli ovu izjavu od vas 1995. godine?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je ova izjava uzeta od vas tako što ste vi pričali, pa je to diktirano i vi potpisali tu izjavu ili je bio neki drugi metod uzimanja izjave?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja sam pričala i jedan je prevodio to moje što ja pričam, prevodio je drugom, onom što je tamo sjedio i tipkao.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Znači taj drugi je kucao to što mu ovaj prevodi?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Na kom jeziku ste vi davali izjavu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Na hrvatskom.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kada je završeno to kucanje vaše izjave i način na koji ste je vi dali, da li ste pročitali ponovo to što je napisano?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste imali bilo kavih primedbi na tu izjavu koju ste pročitali?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne sjećam se.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kada ste došli ovde u Hag, da li je neko od te dvojice koji su uzimali ovu izjavu, bio prisutan vašim razgovorima ovde?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.



ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Koliko ljudi je ispred Tužilaštva razgovaralo sa vama ovde u Hagu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Tužilac i prevodilac.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pomenuli ste avgust mesec 2005. godine da je sa vama razgovarano. Vezano za svedočenje. Da li sam u pravu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Telefonom.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: I šta vam je tačno rečeno?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da će početi suđenje i da ću trebat svjedočiti.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kada ste došli u Hag u tom razgovoru gde je bio predstavnik Tužilaštva i prevodilac, koliko je taj razgovor trajao?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Najduže sat i pol vremena.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hoćete li mi samo objasniti kako je razgovor krenuo? Da li vam je pročitana izjava, ova o kojoj govorimo, pa vas pitali je li to to ili je bio neki drugi način razgovora?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Bio je razgovor, ali izjava nije tad pročitana. Nego kad sam sve ja rekla onda je bilo malih odstupanja i to je to.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li su vam tužioci o tim odstupanjima postavljali pitanja? I tražili objašnjenja?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da, ja sam već onda rekla da je to sigurno krivo prevedeno ali evo, ja nisam, zato sam sada, da znam o čemu se radi, zato sam to rekla da se ispravi.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: A šta je to krivo prevedeno kada ste sada, pre par minuta, rekli da niste videli izjavu koju ste dali, da vam nije čitana?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa nije mi izjava čitana dok nisam ja razgovarala sa tužiocem.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pa šta je to krivo prevedeno?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa jedan, posle sam ja pročitala izjavu koju sam dala 1995. godine, nakon mog razgovora. I jedna rečenica se tu nije slagala koju sam sada rekla i onda prije.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Znači samo jedna rečenica. Da li se možda možete setiti koja se to rečenica nije slagala?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Nije se slagala rečenica što su vojnici neki što sam rekla po imenu, neke vojnike sam imenovala da su oni odveli Martina Došena, ja



sam oda rekla da sam ja vidjela te vojnike, ali nisu ti vojnici odneli Martina Došena nego neki drugi vojnici koje ja ne poznam. To se tu, ta nije slagala.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Znači to je jedina rečenica koja se nije slagala? Sve ostalo je u izjavi od jula meseca napisano kako ste vi rekli i po najboljem sećanju i apsolutno tačno kako ste vi to videli i opisali?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Po mom sećanju i kako ja to sada vidim i kako sam onda videla.

ADVOKAT BULATOVIĆ: Hvala časni Sude, ja nemam više pitanja za ovog svedoka.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Bulatoviću. Gospođo Tuma.

TUŽITELJKA TUMA: U redu časni Sude, imam samo par pitanju u dodatnom ispitivanju.

DODATNO ISPITIVANJE : TUŽITELJKA TUMA

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: U stvari radi se o dve teme, a ne o dva pitanja. Hvala vam. Izjava koju ste dali Tužilaštvu u julu 1995. godine, a ja ću sada tu izjavu da pokažem svedoku. Ja želim da pitam svedokinju da li je to njen potpis na izjavi, a izjava ima ERN broj 00327806 do 09. To je engleska verzija. Takođe ću svedokinji da ukažem na BHS verziju, a to su brojevi 00327810 do 7810. BHS verzija nije potpisana, engleska verzija je potpisana. Ja ću da pokažem svedokinji obe izjave. Molim sudskog poslužitelja da mi pomogne.

prevodioci: Ispravka prevodioca: Za brojeve ERN 00327806 do 00327810

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Svedokinjo P-013, na poslednjoj stranici, to je strana 5 na engleskom i to se sada vidi na ekranu ...

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, ja se izvinjavam mojoj uvaženoj kolegini, ali mislim da smo na javnoj sednici ...

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću ...

ADVOKAT VASIĆ: Mislim da smo na javnoj sednici, a da se ovde vidi potpis.



TUŽITELJKA TUMA: Molim da pređemo na privatnu sednicu.

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću, hvala vam. Molim da pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude sada smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA PARKER: Možete da očekujete pomoć od ljudi koji se brinu za vas da oputujete kući čim budete spremni. Sada ćemo da napravimo pauzu, a vi naravno uz pomoć našeg službenika možete da odete iz sudnice. Ja vam se još jednom zahvaljujem. Nastavićemo, bilo bi najbolje da nastavimo u 13.15 budući da ćemo takođe morati da pripremimo neka brisanja transkripta.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću, izvolite.

ADVOKAT VASIĆ: Zahvaljujem časni Sude. Nakon što se nam objasnili svrhu u kojoj je ovaj *adendum* uveden kao dokaz, timovi Odbrane nemaju nikave sumnje u pogledu svrhe za koju će služiti ovaj dokument te ne predlažemo da se izvorna izjava uvodi kao dokaz. Samo sam želeo da odgovorim na vaše pitanje koje ste mi postavili pre pauze, hvala vam.

SUDIJA PARKER: Hvala vama. Gospodine Boroviću, mi vas danas još nismo čuli, ovo je iznenađenje.

AVOKAT BOROVIĆ: Hvala časni Sude, ovih dana ću vas češće iznenađivati verovatno. Ja bih krenuo sa pravnim pitanjem koje smo najavili da ćemo kao timovi Odbrane postaviti pred vas. Mislim da je upravo došlo to vreme zato što smo danas upravo prihvatili ovaj *adendum* kao dokaz, a da je tih *adenduma* do sada tri svedoka sa zaštitnim merama bilo više. Ovo ističemo kao problem zato što su timovi Odbrane zabrinuti da možemo zapasti ako branioci u jednu fazu kada će interesi naših optuženih biti ugroženi, te postupanje neće biti u određenom trenutku fer. Naime, smatramo da dokazi koji su pribavljeni metodama i koji se pribavljaju metodama, a dokazi se tiču svedočenja svedoka sa zaštitnim merama kao i nekim drugim koji će se pojaviti u ovom



postupku, mogu da dovedu u sumnju njihovu verodostojnost. Naime, o čemu se radi. Ako ovi *adendumi* budu nastavljeni da se dostavljaju braniocima dan uoči ispitivanja svedoka koji ima zaštitne mere, a to je očigledno postala uobičajena pojava od strane Tužilaštva poslednjih dana, kao što su bili *adendumi* na izjave svedoka P-006, P-021 i P-013, onda se krši član 21, tačka 3(b) Statuta (Statute) po kome okrivljeni ne može imati dovoljno vremena niti uslova da reaguje na *adendume* koje Tužilaštvo dostavlja braniocima. To bi bio klasičan primer kršenja tog člana 21 Statuta. Međutim, postavlja se još jedno, čini mi se ozbiljnije pitanje koje može da se pojavi u Sudu u ovom krivično pravnom Predmetu, a kao što sam na početku već najavio, metodologija prikupljanja dokaza na način kako smo to bili svedoci ovih dana kada se svaka izjava dodatkom ispravlja, neću ocenjivati sada dokaz niti imam pravo da ocenjujem izjave svedoka koji su bili pod zaštitnim merama, ali ispravljane izjave predstavlja sugerisanje u kom pravcu treba da svedoči svedok potpuno menjajući činjenično stanje od onog koje je ranije izneo istražiteljima. Na to istražitelji imaju pravo, imaju pravo i svedoci, ali ako uzmemo primer svedoka P-006, ja sam čak pripremio jedan elaborat koji bi mogao do tančina da obrazložim Pretresnom veću, ali kažem, upustio bih se u ocenu dokaza što nemam pravo i to bi bilo preuranjeno. Ali ako je taj svedok u *Predmetu Dokmanović* položio svečanu zakletvu i ako je izneo jedno činjenično stanje, a pred ovim časnim Sudom, ponovo je dao svečanu zakletvu i izneo sasvim novo i promenjeno činjenično stanje po stavu Odbrane, a bili smo na granici da donesemo takvu odluku, može se raditi o davanju lažnog iskaza nakon davanja svečane zakleteve. Ne bih se takođe ni upuštao u pitanje ko bi eventualno bio podstrekač za vršenje ovog krivičnog dela, otišli bismo možda jako daleko, ne bih želeo da kvarimo kontakte koji su veoma dobri između procesnih stranaka što znači da se pre ovih dodataka suđenje ipak odvijalo potpuno fer. Dakle, da zaključim. Pošto smo mi zabrinuti da će da se nastavi u poslednjem trenutku prilaganja spisa Sudu, odnosno prilaganja dodataka braniocima čime se pravično suđenje ne može pravilno obavljati, a pošto ta metodologija pribavljanja dokaza može učiniti sve njih neverodostojnim, to bi značilo da u slučaju prihvatanja dokaza, došli bismo u situaciju da bi to prihvatanje bilo suprotno sa integritetom celog ovog postupka. Znači imali bismo Pravilo 95 u punoj svojoj primeni tim pre, ukoliko se prave slučajevi kao što je na primeru svedoka P-006 kada su se bili stekli uslovi po stavu jednog dela Odbrane za primenu Pravila 91(B)(ii) onda se stvarno problem pojavljuje i za Pretresno veće. Dakle, mi molimo da se o ovim pitanjima na izvestan način izjasni Tužilaštvo, a sa druge strane smatram da bi Pretresno veće na ove naše zabrinutosti, trebalo da da upute za buduća ponašanja u metodi u prikupljanju dokaza koji se tiču samih svedoka. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Hvala vama, gospodine Boroviću najlepše. Pretpostavljam da ste vi govorili u ime sva tri tima Odbrane? Ja nisam siguran hoće li gospodin Demirdjian ili gospodin...



TUŽILAC AGHA: Gospodin Khan Agha, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Ne znam jeste li vi u mogućnosti da odgovorite sada na ove tvrdnje Odbrane?

TUŽILAC AGHA: Pa ja mogu ukratko da dam odgovor časni Sude u vezi s pitanjem dodataka ili dodatka. Najpre kao što časni Sud i uvažene kolege advokati znaju, većina tih izjava je uzeta još 1995. godine što znači pre dosta vremena. Iako je tačno da su neki od ovih svedoka svedočili u *Predmetu Dokmanović*, neki ipak nisu tako da u puno slučajeva imamo takvu situaciju da svedok nije video svoju izjavu sve dok nije došao ovamo na pripremni sastanak. I kako bismo bili pravični prema svedoku, daje im se mogućnost da pregledaju svoje izjave i da utvrde jesu li te izjave tačne zato što je to izjava koju smo obelodanili Odbrani. Ukoliko postoji neka greška zbog koje je došlo zbog pogrešnog prevoda ili zbog toga što nešto nije bilo jasno onda iz pravičnosti mi to obelodanjemo Odbrani što je moguće pre, najčešće samo dan ili dva pre nego što svedok dođe ovamo da svedoči zato što je to prva prilika kada svedok ima mogućnost da proveriti i pojasni svoju izjavu. Stav Tužilaštva je da se ovim ne krši član 21 Statuta koji govori o pravičnosti, o pravu na pravično suđenje. Mi jednostavno pokušavamo da obelodanimo sve tako da suđenje bude što je moguće pravičnije za sve učesnike u njemu. Časni Sude, ako pogledate ove dodatke koji su do sada podneseni, oni nisu isuviše dugi i oni obično pojašnjavaju neke ključne stvari. Sada bih se vratio na pitanje davanja lažnog iskaza. Uz dužno poštovanje ne mislim da to nije slučaj zato što bih se primera radi poslužio samo jednim svedokom čije ime neću da pomenem, bio je pseudonim, ali oni su takođe svedočili u *Predmetu Dokmanović*. Pomenuti svedok u svojoj izjavi ukazuje na neke stvari koje nije smatrala tačnim i koje su joj zapravo predočene za vreme unakrsnog ispitivanja. Ona ih je onda negirala i dala pojašnjenja zašto je to tako. Dakle, te ispravke su sačinjene pre davanja iskaza šta je pre moguće. I sada ista svedokinja dolazi u sudnicu danas i pokazuje se izjava koja je htela da se izmeni i da bude u skladu sa njenim iskazom u *Predmetu Dokmanović*, tako da je to daleko od bilo kakvog krivičnog dela krivokletstva. Ona je samo dakle dala ispravku. Tužilaštvo smatra da se zapravo mi nikako ne nadamo da će u budućnosti biti stalno takvih dodataka. Radi se samo o tome da svedok želi da nešto što je pogrešno prevedeno ili šta je bilo u početku na dva jezika, na različitim jezicima pojasni. Svakako stav Tužilaštva je da ti dodaci ne čine štetu Odbrani i mi bismo za sada hteli tako da odgovorimo.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Boroviću, izvolite.

AVOKAT BOROVIĆ: Pa očigledno da uvaženi kolega nije upoznat sa ovim o čemu sam ja govorio, jer upravo pseudonim svedoka koji sam ja pomenuo P-006, to nije svedok koga smo poslednjeg čuli, svedok koga smo čuli juče i ne bih sada oko toga,



dakle ne radi se o tom slučaju, ali problem je ozbiljniji. Ovo uvaženo Pretresno veće je čulo kada je Odbrana unakrsno ispitivala prva dva svedoka, doktor Vesnu Bosanac i Binaziju Kolesar. Tada nismo imali dodatke, ali smo zato, zahvaljujući razumevanju ovog Pretresnog veća dobili priliku da im pokazujemo izjave koje su dali istražiteljima ili pred nekim sudovima druge nadležnosti kada su svedočili kao svedoci povodom istog ovog krivično pravnog događaja. Nakon tog unakrsnog ispitivanja bilo je sasvim jasno da su upravo ovi datumi o kojima su svedočile ove dve svedokinje bili vrlo važne činjenice i da je došlo do kolizije u njihovim izjavama. Nakon toga, i to u masovnom obliku, pojavljuju se *adendumi* za svakog budućeg svedoka što govori o metodologiji prikupljanja dokaza koji nije dozvoljen. Bez obzira koliko to koristi Sudu u dokaznom postupku, jer to je nedozvoljeno, jer se podstrekava svedok, nisam rekao sa čije strane da daje lažan iskaz. Hvala.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću, izvolite.

ADVOKAT LUKIĆ: Vrlo kratko, a da se ne ponavljam. Kolega iz Tužilaštva je sada potvrdio da se ovim izmenama ili dodacima izjave u stvari, bitne stvari raščišćavaju. To je rečeno na strani 64, red 9. To je ono šta nas brine. Nas brine da mi godinama se na osnovu izjava svedoka koje dobijamo u prethodnom postupku pripremamo za suđenje, preko naših istražitelja radimo procenu i radimo proveru tih navoda i pripremamo se za Odbranu. Na dan, ili čak na sam dan dolaska svedoka u sudnicu ili dan pre dolaska ili dva dana, bitne stvari u tim izjavama se menjaju u tolikoj meri da ako se ovo nastavi mi možemo slobodno da iscepamo prethodne izjave koje smo dobili, od pre 10 godina. Ne mogu nikako da prihvatim reč Tužilaštva da se svedoci upoznaju sa tim izjavama iz 1995. godine tek kad dođu ovde. Svi svedoci su potvrdili da su te izjave tada pogledali i potpisali, a sad, nakon 10 godina se u bitnom menjaju te izjave. Time je ugroženo pravo iz člana 21 Statuta da imamo dovoljno vremena za pripremu Odbrane. To je stvar koja nas brine i ništa više.

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću?

ADVOKAT VASIĆ: Hvala časni Sude. Ja bih samo još jednu stvar dodao na izlaganje mojih kolega, a koja je u vezi sa zabrinutošću Odbrane, a to je da kod svakog od ovih svedoka koji su prošli kao zaštićeni svedoci pred ovim Sudom imamo ove *adendume*. Dakle, kod svakog. I vidim da imamo i za sledećeg. Očigledno je da je to praksa da se neposredno pred suđenje i izvođenje svedoka pred časni Sud rade ove ispravke koje su dali pre 10 godina. Ja bih samo u jednom delu replicirao mom uvaženom kolegi tužiocu na to da su ovakve izmene nužne s obzirom na način na koji su izjave uzimane. Način na koji su izjave uzimane bio je isti i 1995. godine i 1998. godine i danas, 2005. godine.



Tužilaštvo na isti način uzima izjave od svedoka sve ovo vreme. Svedoku se, to svi ovde dobro znamo, nakon što se od njega uzme izjava, uz pomoć prevodioca ta izjava pročita na njegovom maternjem jeziku i o tome on potpisuje izjavu na kraju svoje izjave da mu je izjava pročitana i da je on prihvatio. Iza ove izjave svedoka i prevodilac potpisuje izjavu da je preveo izjavu i da je lice tu izjavu prihvatilo kao svoju. Prema tome, što se tiče Odbrane, mislim da nema ni jedne sumnje u loš prevod ili u nedoumicu da li je svedok izjavio ono što u izjavi piše. Ova praksa koja se ovde uspostavlja je zapravo, čini mi se, neka nova praksa u Tribunalu, bar se ja nisam s njom sreo iako, evo, učestvujem u trećem predmetu. Bojim se da ona zaista, na ovaj način na koji je nama prezentirana ugrožava osnovna prava iz člana 21 odbrane optuženih. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Hvala.

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Postoje neka pitanja koja značajno brinu Odbranu i to su pitanja koja su upravo sada postavljena, a koja prozilaze iz toga što su na raspolaganje stavljeni dodaci na ranije izjave koje su dali svedoci koje je Tužilaštvo pozvalo ovamo da svedoče. Ti dodaci zapravo pokazuju da svedok zauzima drugačiji stav o nečemu što je zabeleženo u ranije datoj izjavi. Dodaci takođe mogu da ukazuju na neke promene koje svedok želi da načini u svome iskazu koji je dao na nekom drugom suđenju ranije, na ovom Sudu. Odbranu brine prvo, da bi to moglo da dovede do kršenja člana 21, odnosno da nisu dobili dovoljno vremena da bi razmotrili novo činjenično stanje, a i da zapravo u onome što vide može zapravo da postoji jedna vrsta podsticaja prema optuženom od strane Tužilaštva da se nekim pravno relevantnim aspektima izmeni njihov ranije dat iskaz. Nema nikave sumnje da Odbrana svakog optuženog ima pravo da dobije dovoljnu količinu vremena za pripremu svoje Odbrane i u tu svrhu se od Tužilaštva zahteva da Odbranu obavesti o promenama kako je to navedeno u pravilima odnosno da obavesti Odbranu o više stvari kako to stoji u pravilima, a konkretno da obavesti Odbranu da Tužilaštvo kakve dokaze i kakav iskaz namerava da dobije od nekog svedoka. U ovom slučaju koji je prilično tipičan za predmete pred ovim Međunarodnim sudom, izjave svedoka su uzete pre više godina. Do sada u ovom Predmetu mislim da smo imali, zapravo u svakom slučaju situaciju da su prve izjave uzete još 1995. godine što znači pre 10 godina. Za neke od tih svedoka se zna da su svedočili u jednom drugom suđenju 1998. godine. Odbrana se pribojava da dodaci koji joj se stavljaju na raspolaganje, kratko pre dolaska svedoka u sudnicu na svedočenje, upućuju na izmene u izjavama koje je pomenuti svedok dao 1995. godine ili pak na promene koje se odnose na iskaz koji je svedok dao 1998. godine na drugom suđenju. U svakom slučaju do sada nije postavljano pitanje da je svedok 1995. godine potpisao izjavu i prihvatio je tada kao istinitu, a 1998. godine svedok je svedočio pod zakletvom



i taj iskaz je naravno zabeležen u sudskom zapisniku. U svakom slučaju se dogodilo sledeće, naime da je svedok po dolasku ovamo u Hag nekoliko dana pre svedočenja na ovom suđenju ustanovio nekoliko stvari u vezi s kojima svedok smatra da je ono što je navedeno u ranije datim izjavama ili šta je svedok ranije rekao u svom iskazu pred Sudom, nije ono što svedok sada shvata tačnim odnosno istinitim. Sasvim jasno, ako Tužilaštvo sada poziva tog svedoka da svedoči i to pod zakletvom, svedok će dati iskaz na osnovu onoga što u ovome trenutku smatra istinitim. Sećanje svedoka o događajima je moglo da se promeni u međuvremenu, dakle u godinama koje su u međuvremenu protekle. Možda je došlo do toga da svedok shvata sada stvari malo drugačije zato što je čuo neke stvari iz nekih drugih izvora. Dakle, može da postoji čitav niz razloga zašto svedok sada može da ima shvatanje drugačije od onog koje je imao 1995. godine ili 1998. godine ili nekih drugih godina možda, ovih poslednjih godina. Kada svedok pod zakletvom daje svoj iskaz što je različito od onoga što je ranije rekao u svojoj izjavi ili što je ranije izjavio pred Sudom pod zakletvom ili pred nekim drugim sudom, onda to predstavlja osnovu na kojoj Odbrana može prvo, da izvrši unakrsno ispitivanje svedoka da bi se naglasila promena u svedokovom iskazu i što je značajnija promena više se zapravo menja ono što je relevantno i ta promena može da bude značajnija za verodostojnost tog svedoka. Drugo, svedok može unakrsno da ispita i postavi pitanje zašto su to promenili, da li je to bilo zbog delovanja neke spoljne sile, je li im neko ispričao neku novu priču, jesu li pročitali neku novu knjigu. U ovom slučaju smo dakle čuli unakrsno ispitivanje kao i unakrsno ispitivanje u vezi s tim da li im je Tužilaštvo sugerisalo da neke stvari promene. Kada postoje promene u odnosu na prethodno datu potpisani izjavu ili iskaz pod zakletvom jasno je da ovo Pretresno veće mora da odmeri i da vidi da li to oduzima kredibilitet toga svedoka i da li to pokazuje da taj svedok sada nije u pravu ili da možda daje lažan iskaz ili pak to može da ukazuje da je izjava koja je ranije data bila neistinita. Ali ta pitanja verodostojnosti i zašto su napravljene promene su pitanja s kojima se suočava ovo Pretresno veće i mi moramo da ih razmotrimo i upravo zato je toliko važno da Odbrana može da izvrši unakrsno ispitivanje o tim promenama kako bi Pretresnom veću pomogla da shvati kako i zašto je do njih došlo i da utvrdi da li postoji nešto sumnjivo u vezi sa izmenom priče, izmenom iskaza i to u tolikoj meri da Pretresno veće ne bi trebalo da prihvati iskaz koji je svedok s tim u vezi dao. Kada svedok kaže strani koja poziva toga svedoka da namerava da promeni iskaz koji su ranije dali ili izjavu koju su ranije dali u vezi nečeg konkretnog, ako je taj iskaz ili ta izjava nešto što je poznato drugoj strani onda je prikladno da se druga strana obavesti o promeni. Kada je u pitanju Tužilaštvo ono ima dužnost i obavezu da odmah obavesti Odbranu da svedok navodi da postoje nekakve materijalne razlika u onome što svedok sada želi da kaže prilikom iskaza u odnosu na ono šta je rečeno ranije prilikom iskaza ili davanja izjave. Jedan od razloga, a to je vrlo važan razlog zašto Tužilaštvo ima obavezu da odmah obavesti Odbranu o tome da bi omogućilo Odbrani da pripremi unakrsno ispitivanje i ako je potrebno da se bavi istragom odnosno da ispita novu verziju činjenica pre nego što pristupi unakrsnom ispitivanju. Svrha *adendum*, priloga,



je prema tome da se Odbrana upozori na materijalne promene. Činjenica da postoje materijalne promene povlači onda pitanje koje se odnosi na to da Pretresno veće mora da razmotri i odredi o čemu se radi, da se razmotri potencijalna važnost tih promena i zbog toga Odbrana mora da ima adekvatnu priliku da ispita i da se pripremi za promene kao i za raniju verziju izjave ili iskaza. Uslovi u kojima radi Međunarodni sud nalažu da će neizbežno da bude prilika kada svedok, pošto dođe navede da je njihovo sadašnje shvatanje materijalnih činjenica različito u nekim aspektima od onoga što su možda rekli ranije. U svakom suđenju u kome je ovo Pretresno veće učestvovalo to se desilo i obezbeđivani su dodaci da bi se o tim promenama obavestila Odbrana. Prema tome, nije iznenađujuće ako se sazna da su potrebne neke izmene ili ispravke. Da li postoji nešto važnije ili nešto sumnjivo u tim promenama je nešto o čemu će se određivati pošto se ta tačka koja se menja, testira prilikom unakrsnog ispitivanja i u svetlu svih drugih iskaza i dokaza koji su dati u određenom predmetu. Potencijalno predstavlja poteškoću za Odbranu to što se obaveštenje o promenama daje u poslednjem trenutku. Zbog toga ovo Pretresno veće ponavlja ono što je već reklo ranije Tužilaštvu prilikom drugih suđenja da mora da napravi svaki napor da se odrede te izmene u roku koji bi omogućio Odbrani da ima dovoljno vremena da ispita i da se pripremi za takve izmene. Nekada se radi o relativno jasnim pitanjima i Odbrana, zastupnici Odbrane mogu da se bave time na licu mesta bez nekih poteškoća ili bez neke nepravde. Međutim, ima prilika kada je izmena od tolike važnosti da možda pokreće potpuno novu verziju činjenica, što zahteva dodatno ispitivanje ili istragu, a kada se tako nešto desi onda ovo Pretresno veće u svakom slučaju smatra da bi onda odobrilo da se odloži unakrsno ispitivanje tako da Odbrana ima dovoljno vremena da se pripremi za te izmene. I možda čak i ako dodje do toga, da možda čak i odloži čitavo unakrsno ispitivanje ili da se odloži samo unakrsno ispitivanje koje se odnosi na tu promenu. O tome će se odlučivati na osnovu toga koje je rešenje praktičnije od slučaja do slučaja. To će da se radi da bi se obezbedilo dovoljno vremena Odbrani da razmotri materijalnu promenu i da ima dovoljno vremena da istraži tu novu verziju. Na taj način ovo Pretresno veće će u ovom suđenju da osigura da se Odbrani dodatno ne otežava to što im se nameću izmene u poslednjem trenutku. I da bi izbegli da ovo stalno bude izvor poteškoća tokom odvijanja suđenja, kao što sam ranije rekao, Tužilaštvo mora da čini sve što je moguće da osigura da se o izmenama Odbrana obavesti u adekvatnom roku. Očigledno se radi o dan, dva ranije. U stvari ako su u pitanju ozbiljne izmene onda dan, dva upozorenja verovatno neće biti dovoljno vremena. Iz gore navedenih razloga u proceni ovog Pretresnog veća očekuje se da će doći i do novih *adenduma*. Iskustvo koje ima ovo Pretresno veće govori da je u svakom suđenju bilo takvih *adenduma* i na način koji smo već naveli Pretresno veće će osigurati da se podnesak slučaja do slučaja i pitanja do pitanja Odbrana ne ošteti ni na kakav način i osiguraće da suđenje bude vođeno pravično. Jedno drugo pitanje koje treba spomenuti je sledeće. Onako kako su se stvari do sada odvijale, Pretresno veće ne vidi da ima razloga za sadašnju zabrinutost, to jest da je do sada bilo slučajeva ponašanja pri čemu bi se svedok navodio da izmeni svoje



shvatanje relevantnih činjenica. Pretresno veće je naravno svesno toga i prati to, a naravno to čini i Odbrana. U ovom trenutku okolnosti navode na to da ono što se do sada desilo Pretresno veće smatra da može da se objasni jednostavnim nedostacima ljudskog pamćenja. I bar u jednom slučaju se radilo o tome da se svedok dodatno informisao time što je pročitao knjigu. Mi u ovom trenutku ne smatramo da je došlo do bilo kakvog neprikladnog ponašanja u ovo smislu i dalje ćemo da nastavimo da budno pratimo situaciju da se tako nešto ne bi desilo ubuduće. Mislim da sam dovoljno rekao o stavu Pretresnog veća o ovom prigovoru. Razumemo da je ovo pitanje nešto što može da bude uzrok zabrinutosti Odbrane i pravilno je što je to pokrenuto u ranoj fazi i nadamo se da ćemo ovim šta smo rekli da umirimo zabrinutost Odbrane i da ih obaveštavamo da nam je jasno da bi ovo moglo njima da prouzrokuje poteškoće, a takođe se nadamo da Tužilaštvo shvata da ćemo mi budno da pratimo bilo kakva neprikladna kašnjenja prilikom obaveštavanja o promenama ove vrste i da Tužilaštvo onda mora da snosi posledice ako se tako nešto desi. Pošto sam ovo rekao, želim da kažem da mi sada ne vidimo razloga za bilo koju dodatnu aktivnost. Prekoračili smo naše vreme tako da sada moramo da prekinemo, a ne da pozovemo novog svedoka. Nastavićemo sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo

